

Melodijo te pesmi nam je ilustrirala Marija Vera, kretajoč se z ledeno masko obupnega prezira in ponosa na licu in v očeh ter besedujoč z odsekanimi, rezkimi, nemara včasih prerezkimi toni. Kaj zato, če veje hlad od njenega lika; ledena nepristopnost mora veti od nje! Eno je jasno: stopila je iz šablone, podala je svojo Hedo, svojevrstno in samorodno, ki naj jo človek teoretično priznava ali ne, njene velike umetnosti ne more odkloniti. Ne, to ni samo tehnična mojstrija, ne samo manira. Led njene pesmi je zapekel včasih do srca in ni je danes igralke v našem ansamblu, ki bi nam podala Hedo tolike umetniške potence, tolike tehnične izpiljenosti. Zato priporočam upravi naj Marijo Vero čim prej angažira za slovensko dramo, ako ji je resnično mar njenega napredka. — Škoda, samo, da njeni soigralci niso bili v vseh scenah dorastli njeni umetnosti. Ejler Lovborg se je, žal, ponesrečil ter se počutil zelo nesigurnega, interpretka Elvstedove — začetnica — je v afektu odpovedala, dasi je imela za prvi nastop tudi dokaj srečne momente. Resničen umetniški užitek pa je nudilo dvoje, troje dialogov med Hedo in Brackom. Toda vzlic temu in kljub precej dostojni igri zelo težavnega Tesmana in iskreno podani teti Juli večer umetniško ni izzvenel harmonično. Režijo je vodil Lipah; ne manjka mu invencije tudi ne inteligence in razumevanja — kam se razvije, bo pokazala bodočnost. Naj pomni, kar je pravilno povedal Hofmannsthal: Vsak ustvarjajoč režiser je pesnik.

Za prehod od rezkih «R. U. R.» do Tolstega «Živega mrtveca» smo videli Somerseta Maughama komedijo «Jacka Strawa». Prijetna kozerija, brez banalnih efektov in brez pretenzij, zato ne nesimpatična; oddih, počitek. Igralsko je izpolnila dolžnost.

Vsa ta navedena dela so se odigrala tekom enega meseca. Nedela torej ne moremo očitati ne upravi ne igralcem. Jaz pa bi želel samo vsem skupaj, da bi to resnično marljivost venčali tudi resnični umetniški uspehi, da bi jih poročevalec z odkritosrčnim veseljem lahko zabeležil v kroniki slovenske drame. Zato bi jim skoro zaklical: manj, a bolje!

Fran Albrecht.

Opera. Sezona se je otvorila — kakor običajno — s «Prodano nevesto», sledila sta «Triptychon» in «Lakmé». Kot umetnina je brezdvomno prva še vedno najmočnejša, «Triptychon» je duhovit, briljanten feljton, «Lakmé» pa do zoprnosti precukrana francoska limonada, prava Gartenlaubemusik. Če izgine iz repertoarja, ne bo škode. V sosesčini «Prodane neveste» in «Tajnosti», prve novitete, sem še prav posebno občutil razliko med zdravo, krepko ljudsko opero in tako boleljivo, sentimentalno robo.

Pravi misli slabo predavanje ne škoduje mnogo, svojo fizionomijo ohrani tudi, če jo igraš na lajni ali če jo poje pevec druge vrste, slabotne stvari pa so navezane na lepe glasove, sijajne kostume, frapantne scenerije in druge rekvizite, ki so s pravo umetnostjo kaj malo v rodu. Zato mora «Lakmé» propasti brez prvovrstnih interpretov.

Ljubljanska predstava je bila dostojna, korektna, dolgočasna. Sam horicont, ni ga hribčka, kaj goré! Sredi vseobče zaspanosti nad in pod odrom niti opazil nisem, da gospa Lakmé ni igralka, kakor so me poučile dnevne kritike. Publika je pokazala tej operi hrbet: kljub lepim glasovom Lovšetove in Betteta. Narobe pa je «Prodana nevesta» vedno napolnila hišo in bi jo gotovo tudi pri manj vzorni zasedbi vlog. To ugotavljam zato, da načnem problem popularnosti oper. Zame namreč ne tiči vzrok popularnosti samo v tem, da gredo melodije v uho, ampak da ostanejo v ušesu, da se jih lahko zapomnim, da jih takoj spoznam med stoterimi. Močna invencija je predpogoj operne popularnosti